

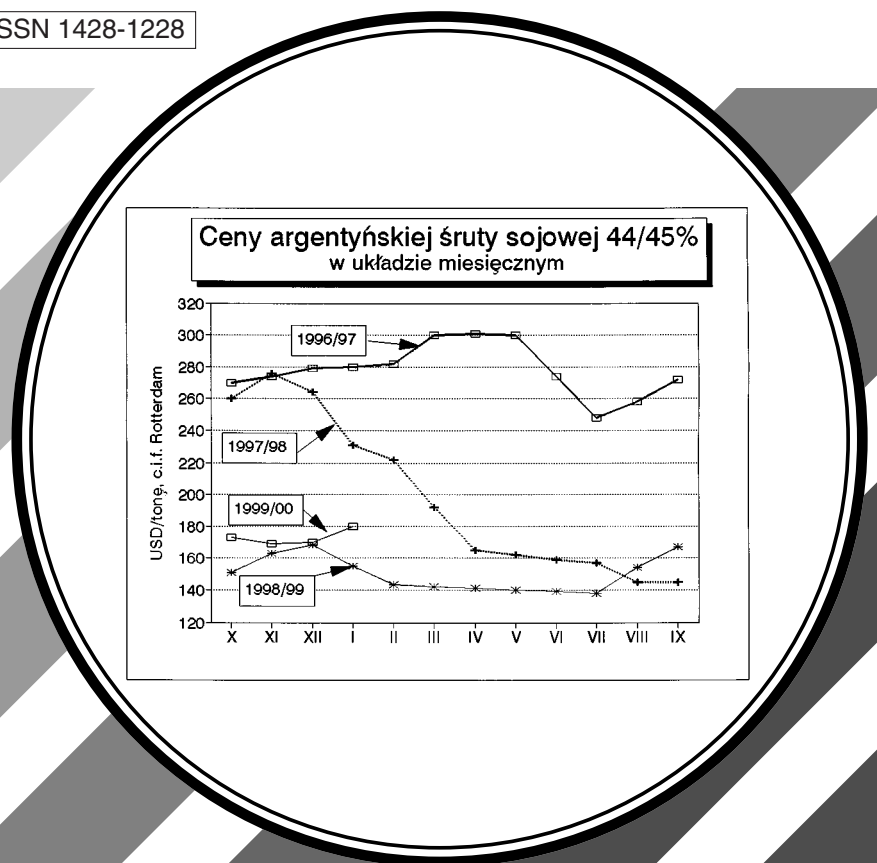
RYNEK PASZ

stan i perspektywy

ISSN 1428-1228

**RAPORTY
RYNKOWE**

KWIECIEŃ 2000

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
 - II. Krajowa produkcja surowców paszowych – *M. Kisiel, W. Dzwonkowski*
 - III. Popyt krajowy na surowce paszowe – *M. Kisiel, W. Dzwonkowski*
 - IV. Handel zagraniczny surowcami paszowymi – *W. Łopaciuk, W. Dzwonkowski*
 - V. Sytuacja na światowych rynkach surowców paszowych – *M. Kisiel, J. Burakiewicz*
 - VI. Ceny krajowe podstawowych surowców paszowych i pasz przemysłowych
– *M. Kisiel, J. Burakiewicz, W. Dzwonkowski*
- Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów raportu oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Raport przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski tel: 827-36-64

AUTORZY:

dr Michał Kisiel

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 551

dr Jan Burakiewicz

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 551

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 616

mgr Wiesław Łopaciuk

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 719

mgr Marek Wigier

• IERiGŻ •

Tel.: (0 22) 826-50-31 wew. 438

Raport zatwierdziła w dniu 21.03.2000 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Marian Brzóska (sekretarz), Tadeusz Chrościcki, Eugeniusz Gorzelak, Teresa Jabłońska-Urbaniak, Wojciech Józwiak,
Ryszard Kreft, Ewa Król-Pol, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejny raport wydany będzie w październiku 2000 r.

W serii Raporty Rynkowe w najbliższym czasie ukaza się:

1. Rynek mleka /18/ • kwiecień 2000,
2. Rynek ziemniaka /17/ • kwiecień 2000,
3. Rynek drobiu i jaj /17/ • maj 2000,
4. Rynek cukru /17/ • maj 2000,
5. Rynek mięsa /18/ • maj 2000,
6. Rynek zbóż /18/ • maj 2000,
7. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /11/ • czerwiec 2000,
8. Rynek rzepaku /17/ • czerwiec 2000,
9. Rynek ziemi rolniczej /3/ • czerwiec 2000,
10. Rynek owoców i warzyw /16/ • lipiec 2000,
11. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /18/ • wrzesień 2000,
12. Rynek pasz /8/ • październik 2000,
13. Popyt na żywność /1/ • grudzień 2000.

POPYT NA ŻYWNOŚĆ

Od grudnia 2000 roku rozpoczynamy systematyczne publikowanie raportu dotyczącego wyłącznie popytu na żywność. Raport zawierał będzie dokładną informację o dotychczasowych i przewidywanych kierunkach rozwoju popytu na podstawowe grupy produktów spożywczych. Autorzy zaprezentują w nim szczegółową analizę aktualnego poziomu i struktury konsumpcji żywności w Polsce oraz determinujących ją czynników i warunkowań o charakterze makro- i mikroekonomicznym.

Produkcja głównych rodzajów pasz treściwych w sezonie 1999/00 (po ostatnich weryfikacjach) szacowana jest na około 18.1 mln ton j. zb., co w porównaniu z sezonem 1998/99 (19.3 mln ton) oznacza jej spadek o 6.5%, do poziomu sprzed ostatnich trzech sezonów. Produkcja **pasz zbożowych** (ziarna paszowego i produktów ubocznych przemiałów konsumpcyjnych z ziarna krajowego), obniżyła się o blisko 7% do niespełna 17 mln ton j. zb., głównie z powodu 7.5% spadku zbiorów zbóż paszowych. Niewielkiemu zmniejszeniu, o około 1%, ulegnie zarazem krajowa produkcja **wysokobiałkowych surowców paszowych**. Regres w produkcji zbożowych surowców paszowych stanowi efekt spadku plonów oraz redukcji powierzchni uprawy zbóż, przede wszystkim jarych odmian pszenicy i jęczmienia oraz żyta i mieszanek zbożowych. Na produkcji surowców wysokobiałkowych negatywnie zaważył natomiast około 11% spadek produkcji śrut nasion roślin oleistych (z powodu zwiększenia eksportu rzepaku i ograniczenia jego przerobu w zakładach olejarskich), który w znacznej mierze został skompensowany 2% zwiększeniem produkcji mączek pochodzenia zwierzęcego i 25% przyrostem zbiorów strączkowych pastewnych.

Spadek produkcji pasz zbożowych zbiegł się w czasie z około 10% redukcją początkowych **zapasów zbóż**. Ich rozmiary w końcu czerwca 1999 zmniejszyły się do około 3.2 mln ton, przy czym dotyczyło to głównie zapasów pszenicy, jęczmienia i kukurydzy. W rezultacie podaży tych pasz ze źródeł krajowych w sezonie 1999/00 okazała się znacząco mniejsza niż w sezonie 1998/99.

Chłonność krajowego rynku pasz treściwych, która w roku 1998/99 powiększyła się o ok. 6%, w sezonie 1999/00 ulegnie zmniejszeniu na skutek załamania się wzrostowego trendu produkcji zwierzęcej (zwłaszcza chowu trzody chlewnej). Ocenia się, że zużycie krajowe tych pasz, wynoszące w sezonie 1998/99 nieco poniżej 22 mln ton j. zb., w sezonie bieżącym zostanie zredukowane do 21.2 mln ton, tj. o 3.2%. Spodziewany jest około 2.5% spadek spasanias pasz zbożowych, przy niewielkim ograniczeniu (o około 1%) spasanias tych

pasz w formie przemysłowych mieszanek paszowych. Z powodu pogorszenia się koniunktury na rynku pasz przemysłowych i 7% spadku ich produkcji, znaczący, w granicach 8%, regres nastąpi natomiast w zużyciu wysokobiałkowych surowców paszowych. W sezonie 1999/00 może dojść do 15% redukcji zużycia krajowego śrut nasion oleistych oraz około 2% mączek pochodzenia zwierzęcego, podczas gdy o ponad 20%, może powiększyć się zużycie pastewnych nasion strączkowych. Ponieważ w sezonie 2000/01 zapowiada się głębszy, niż w r. 1999/00 dalszy spadek produkcji trzody chlewnej, w nowym sezonie prawdopodobnie dojdzie do ponownego ograniczenia krajowego popytu na pasze treściwe.

W r. 1999 nadal panowały mało sprzyjające warunki dla przebiegu procesu **substytucji pasz gospodarskich paszami przemysłowymi** w żywieniu inwentarza żywego, bowiem do października tego roku w relacji do zbóż i produktów hodowli, pasze przemysłowe drożały. Doprowadziło to do załamania się popytu zarówno na mieszanki paszowe jak i na koncentraty wysokobiałkowe. Produkcja mieszanek paszowych w r. 1999 zmniejszyła się o około 8% do ok. 3.2 mln ton, zaś koncentratów paszowych o około 10% do niespełna 440 tys. ton. Pogorszenie koniunktury na rynku pasz przemysłowych przyczyniło się do wyraźnego osłabienia kondycji ekonomiczno-finansowej firm paszowych, co nie zagroziło jednak zdolności sektora do wytwarzania kapitału i modernizowania potencjału przetwórczego. Tym niemniej szereg małych firm nie będąc w stanie sprostać konkurencji o rynek zbytu musiało wycofać się z rynku.

Obserwowane od października 1999 postępujące tanienie pasz przemysłowych (mieszanek pełnoporcjowych i koncentratów) w relacji do zbóż i produktów hodowli wskazuje na możliwość pewnego ożywienia koniunktury na rynku pasz przemysłowych w r. 2000. Przewiduje się, że w porównaniu z r. 1999 produkcja pasz przemysłowych może powiększyć się o 2.5% do 3.8 mln ton, w tym mieszanek i koncentratów o nieco ponad 2%.

Rok 1999/00 prawdopodobnie będzie już trzecim z kolei sezonem,

w którym import surowców paszowych ulegnie ograniczeniu. Jego rozmiary prawdopodobnie nie przekroczą 2.2 mln ton j. zb. tj. zmniejszą się, w porównaniu z r. 1998/99 o około 8%. Do 5% redukcji dojdzie w imporcie ziarna zbóż paszowych, głównie pszenicy. Spadek ich przywozu w całości skompensowany zostanie jednak wzrostem dostaw importowych otrąb, toteż import zbożowych surowców paszowych zapewne pozostanie na relatywnie niskim poziomie z sezonu 1998/99. Znaczącej, 11% redukcji ulegnie natomiast import surowców wysokobiałkowych. O 14% mogą się zmniejszyć importowe zakupy śrut z nasion roślin oleistych i o ponad 3% mączek pochodzenia zwierzęcego.

W sezonie 1999/00 liczyć się należy z możliwością 17% spadku wolumenu **eksportu** surowców paszowych. Przewiduje się, że o 75%, do śladowych ilości zredukowany zostanie wywóz surowców zbożowych. O 4.5 – 7% mniejszy będzie prawdopodobnie eksport śrut rzepakowych, i mączek pochodzenia zwierzęcego.

W bieżącym sezonie **sytuacja cenowa** na rynku surowców paszowych nie jest już tak komfortowa dla producentów pasz przemysłowych, jak to miało miejsce w sezonie 1998/99. W odróżnieniu od sezonu ubiegłego, kiedy zużywane przez przemysł paszowy surowce taniały, od początku bieżącego sezonu zwykłe ruchy cen występowały na krajowym rynku zbożowym, a z powodu wzrostu cen transakcyjnych oraz kursu USD w kraju drożała również sruta sojowa. Jedynie mączki pochodzenia zwierzęcego były tańsze niż w roku poprzednim a ich ceny wykazywały słabo zarysowaną tendencję wzrostową.

Do końca sezonu 1999/2000 nie można liczyć na to, że dotychczasowe tendencje rozwoju cen na krajowym rynku surowców paszowych ulegną załamaniu, co więcej są podstawy do przewidywań, że mogą one również dominować w nadchodzącym sezonie 2000/01. W sezon ten gospodarka zbożowa ponownie wejdzie z uszczuplonymi o około 1 mln ton zasobami zbóż ze źródeł krajowych i to pod warunkiem, że zbiory w r. 2000 dorównają wysokością ubiegłorocznym, co może się okazać

założeniem zbyt optymistycznym. Towarzyszyć temu będzie dalszy spadek popytu krajowego, jednak prawdopodobnie przybierze on mniejszą skalę, niż spadek podaży w wyniku czego równowaga na ryn-

ku zbóż, tak jak w sezonie bieżącym przywracana będzie na drodze dalszego wzrostu cen. Nie można również wykluczyć możliwości wzrostu kosztów zakupu importowanych surowców wysokobiałkowych, głów-

nie z powodu zapowiadającego się wzrostu ich cen na rynku światowym, możliwej dalszej dewaluacji złotego oraz wzrostu cen paliw i kosztów dystrybucji sprowadzanych surowców na obszarze kraju.

SUMMARY

The production of concentrated feed stuffs in the 1999/00 season is forecast at the level observed 3 seasons ago – 18.1 mill tons in terms of grain units (GU). In comparison with the 1998/99 season (19.3 mill tons GU) it means decline by 6.5%. Due to lower by 7.5% feed grain crops, the production of **grain feed stuffs** (feed grain and domestic milling by products) declined by almost 7% to 17 mill tons GU. Accordingly domestic production of **high-protein feed stuffs** will slightly decrease (by 1%). Lower yields and reduction in area planted (particularly in case of spring wheat and barley, rye and mixed grain) caused decline in feed grain crops. Decline in the production of oilseed meals (11%) caused by rise in their exports and limited processing by oil crushers was largely offset by a 2% rise in animal meals production and higher by 25% crops of feed legumes.

Decline in grain feed stuff production was accompanied by 10% reduction in grain **opening stocks**, which totalled 3.2 mill tons at the end of June 1999. Decline in opening stocks particularly concerned wheat, barley and maize. In result their domestic supplies in the 1999/00 season was remarkably lower than in 1998/99.

Following a 6% increase in the season of 1998/99, the capacity of domestic concentrate feed market in the current season will decline due to a breakdown of an upward trend in livestock production (especially hog production). It is assessed that domestic use of concentrated feed stuff amounting to almost 22 mill ton GU in the 1998/99 season, will decline to 21.2 mill tons i.e. by 3.2% in the current season. The use of grain feed stuff is expected to decline by about 2.5%, with a slight decrease (approx. 1%) in their use in a form of manufactured feed mixes. Due to deteriorating situation in the market of industrially manufactured feeds and a 7% decline in their production, a significant decrease (8%) in the use of high-protein feed components is to occur.

In the 1999/00 season domestic use of oilseed and animal meals may decline by 15 and 2% respectively, while the use of feed legumes may increase by 20%. Deeper than in the current season decline in hog production in the 2000/01 season may lead to a further reduction of domestic demand for concentrate feed stuff.

The factors affecting the **substitution process of on-farm produced feed** with manufactured feed were still unfavourable in 1999. Manufactured feed prices were rising at a higher rate than the prices of grain and livestock, which led to a breakdown in demand for feed mixes as well as for high-protein concentrates. The production of manufactured feed mixes and feed concentrates in 1999 declined by about 8 and 10% respectively to approx. 3,2 mill tons 440 thousand tons. Weak market situation led to a significant deterioration in economic and financial standing of feed producers, although did not affect the sector's capacity for capital accumulation and modernisation of production facilities. However a number of small operators not coping up with growing competition have to withdraw from the business.

Since October 1999 manufactured feeds (full diet and concentrates) are getting cheaper in relation to grain and livestock, which indicate some improvement of the market situation in the year 2000. The production of manufactured feeds is forecast to increase by 2.5% to 3.8 mill tons (including slightly over 2% in case of high-protein concentrates).

The season of 1999/00 will probably be the third consecutive season of declining feed component imports. The volume feed component imports should not exceed 2.2 mill tons of GU, i.e. would be about 8% lower than in the 1998/99 season. The imports of feed grain (mainly feed wheat) are forecast to decline by 5%, which would be fully compensated by increase in imports of bran. Thus the imports of

grain feed stuff is likely to remain close to relatively low level recorded in the 1998/99 season. A significant reduction (by 11%) is forecast in case of high-protein feed imports. The imports of oilseed and animal meals are projected to decline by 14 and 3% respectively. In the 1999/00 season feed stuff exports are expected to decline by 17%. Grain feed stuff exports are projected to decrease by 75% to just slight quantities. Rapeseed and animal meal exports will probably decline by some 4.5-7%.

Reasonable for feed producers price situation on the feed market in the 1998/99 season deteriorated in the season of 1999/00. Unlike proceeding season when feed components used in the industry became relatively cheap, upward price movements occurred on the domestic grain market in the current season. Moreover due increase in transaction prices combined with increase in the exchange rate of USD, domestic prices of soybean meal were growing. Only the prices of animal meals were lower than previously with a weak upward tendency.

Insofar price developments on domestic market are not likely to remarkably change by the end of the 1999/00 season. Moreover there are some factors that implicate the domination of these tendencies in the season of 2000/01. Grain economy is to enter in the 2000/01 season with domestic supplies lower by about 1 mill ton, assuming the same level of grain crops as in 1999 will be achieved in the year 2000, which may be to optimistic assumption. A further decline in domestic demand is also likely to occur, however the scope of decline should not exceed those of supply. In result the market will reach it's equilibrium on the way of further increase in grain prices. Due to expected increase in world prices, possible further devaluation of PLN, increase of fuel prices and domestic distribution costs, the possibility of increase in the costs of high protein feed imports also cannot be rejected.